

elyazmasi.org Ortadoğu Masası

SUUDİ ARABİSTAN

Yüzölçümü: 1,960,582 km²

Sınırları: toplam: 4,415 km

sınır komşuları: Irak 814 km, Ürdün 728 km, Kuveyt 222 km, Umman 676 km, Katar 60 km, Birleşik Arap Emirlikleri 457 km, Yemen 1,458 km

Nüfus: 22,757,092 (Temmuz 2001 verileri)

Din: Müslüman %100

Diller: Arapça

Yönetim biçimi: Mutlak Monarşi

Başkent: Riyad

Anayasa: -

Bağımsızlık günü: 23 Eylül 1932 (Krallığın kuruluşu)

Milli bayram: Krallığın kuruluşu, 23 Eylül (1932)

GSYİH: Satınalma Gücü paritesi - 232 milyar \$ (2000 verileri)

Coğrafi Konum:

Konum: Orta Doğu, Basra Körfezi ve Kızıldeniz kıyısında, Yemen'in kuzeyinde yer alır.

Coğrafi konumu: 25 00 Kuzey enlemi, 45 00 Doğu boylamı

Haritadaki konumu: Orta Doğu

Yüzölçümü: 1,960,582 km²

Sınırları: toplam: 4,415 km

sınır komşuları: Irak 814 km, Ürdün 728 km, Kuveyt 222 km, Umman 676 km, Katar 60 km, Birleşik Arap Emirlikleri 457 km, Yemen 1,458 km

Sahil şeridi: 2,640 km

İklimi: Sert ve kuru çöl iklimi

Arazi yapısı: Issız çöller büyük bir bölümü kapsamaktadır.

Deniz seviyesinden yüksekliği: en alçak noktası: Basra Körfezi 0 m

en yüksek noktası: Jabal Sawda' 3,133 m

Doğal kaynakları: petrol, doğal gaz, demir, altın, bakır

Arazi kullanımı: tarıma uygun topraklar: %2

daimi ekinler: %0

otlaklar: %56

ormanlık arazi: %1

diğer: %41 (1993 verileri)

Sulanan arazi: 4,350 km² (1993 verileri)

Doğal afetler: Yaygın kum ve toz fırtınaları

Nüfus Yapısı:

Nüfus: 26,417,599 (Temmuz 2005 verileri)

Nüfus artış oranı: 2.31% (2005 verileri)

Mülteci oranı: -3.85 migrant/1,000 nüfus (2005 tahmini)

Bebek ölüm oranı: 13.24 ölüm/1,000 doğan bebek (2005 tahmini)

Ortalama hayat süresi: Toplam nüfus: 75.46 sene

erkeklerde: 73,46 yıl

kadınlarda: 77.55 yıl (2005 verileri)

Ortalama çocuk sayısı: 4.05 çocuk/1 kadın (2005 tahmini)

HIV/AIDS - hastalıklarına yakalanan yetişkin sayısı: %0.01 (1999 verileri)

Ulus: Suudi Arabistanlı

Nüfusun etnik dağılımı: Arap %90, Afrika-Asyalı %10

Din: Müslüman %100

Diller: Arapça
Okur yazar oranı: 15 yaş ve üzeri için veriler
toplam nüfusta: 78.8%
erkekler: 84.7%
kadınlar: 70.8% (1995 verileri)

Tarihi:

Bilindiği üzere bugün Suudi Arabistan yönetiminin elinde olan topraklar İslâm'ın beşiği olan topraklardır. Bu itibarla bu toprakların İslâmi tarihi Resulullah (a.s.)'ın peygamber olarak ortaya çıkmasıyla başlamış, raşid halifeler, Emeviler ve Abbasiler dönemleriyle devam etmiştir. Bazı küçük karışıklıklar ve ayaklanmalar müstesna tutulursa bu dönemlerde bu topraklar sürekli hilafeti temsil eden devletin yönetimi altında olmuştur. 1258'de Abbasiler'in Bağdat'taki varlıklarına Moğollar tarafından son verildikten kısa bir süre sonra Mısır'da yönetimi ellerinde bulunduran Memlûkler Abbasi halifelerini yanlarına çağırılmış ve hilafetin burada kendi himayelerinde devam etmesini sağlamışlardır. Böylece bu tarihten sonra bugünkü Suudi Arabistan'ın hükmettiği Arap Yarımadası'nın yönetimi Memlûkler'in eline geçti. 1517'de Kanuni'nin Memlûk saltanatına son vermesinden sonra hilafetin Osmanlı'ya geçmesiyle birlikte kutsal beldeleri içinde bulunduran Arap Yarımadası'nın yönetimi de Osmanlı'nın eline geçti. Arabistan topraklarının Osmanlı yönetiminde olduğu dönemde 1740'larda bu bölgede Vehhabilik hareketi olarak bilinen itikadi hareket ortaya çıktı. Hareketin öncüsü Muhammedu'bnü Abdilvehhab 1744'te Riyad yakınlarındaki Der'iyye kasabasına yerleşerek orada bir kabilenin başkanı olan Muhammedu'bnü Suud ile işbirliği yaptı. Bu işbirliğinden Vehhabi isyanları . İsyancılar Osmanlılardan bağımsız olarak kendi inançlarına ve düşüncelerine göre şekillenen bir devlet kurmak istiyorlardı. Muhammedu'bnü Suud'un 1765'de ölümü üzerine Vehhabi isyanlarının askeri ve siyasi liderliğini oğlu Abdülaziz üstlendi. İsyan çok sürmeden Arabistan'a yayıldı ve isyancılar 1803'te Mekke'yi ele geçirdiler. Osmanlı Devleti bu isyanları bastırmak için Mısır valisi Mehmed Ali Paşa'yı görevlendirdi. Mehmed Ali Paşa'nın oğlu Tosun'un komutasındaki bir ordu 1812 - 13'te Medine, Mekke ve Taifi vehhabilerden geri aldı. Daha sonra Mehmed Ali Paşa bizzat kendisi Abdülaziz'in üzerine yürüdü. Başlangıçta direnen Abdülaziz 1814'te ani bir şekilde öldü ve kuvvetleri dağıldı. Mehmed Ali Paşa'nın gönderdiği Kavalalı İbrahim Paşa 1818'de Der'iyye'ye girerek isyancıları yenilgiye uğrattı. Muhammedu'bnü Abdilvehhab'ın oğlu Der'iyye kadısı Süleyman'ı da öldürdü. İbnu Abdilvehhab'ın diğer oğlu Ali de hacca yakalanarak öldürülmüştür. İbrahim Paşa Abdülaziz ibnu Suud'un oğlu Abdullah'ı ve çocuklarını yakalayarak İstanbul'a gönderdi ve bunlar 17 Aralık 1819'da burada idam edildiler. Ancak vehhabi hareketi durmadı. Osmanlı ordularının önünden kaçan Türki bin Abdullah vehhabi kuvvetleri yeniden toparlayarak 1821'de Riyad'ı başkent yapan bir vehhabi devleti ilan etti. Bu yönetim başlangıçta askeri hareketlerle, 1843'ten sonra da Osmanlı Devleti'ne tabi olmayı kabul ederek 1891'e kadar ayakta kalmayı başardı. 1891'de dağılan bu yönetimi II. Abdülaziz ibnu Suud 1902'de yeniden toparlayarak Riyad merkezli vehhabi yönetimin kuruluşunu ilan etti. II. Abdülaziz Arabistan yarımadasında gücünü artırmak için İngilizlerle işbirliği yaptı. Sonraki yıllarda Arabistan'ın diğer bölgelerini de ele geçirerek topraklarını genişletti. Abdülaziz 26 Aralık 1915'te İngiltere'yle özel bir anlaşma imzaladı. Anlaşmaya göre Abdülaziz'in ele geçirdiği toprakların kesin yönetimi ona ait olacak, ondan sonra da yönetim çocuklarına geçecekti. Ancak bu toprakların yöneticileri hiçbir şekilde İngiltere'nin aleyhinde olmayacaklardı. I. Dünya Savaşı'nın Osmanlı Devleti'nin aleyhine sonuçlanması üzerine İbnu Suud yönetimi 1921'den sonra Hâil, Tâif, Mekke, Medine ve Cidde'yi de ele geçirdiler. Abdülaziz ibnu Suud 5 Aralık 1924'te Necd ve Hicaz kralı olarak ilan edildi. 27 Mayıs 1927'de İngilizlerle yapılan anlaşmayla "Necd ve Hicaz Krallığı" bağımsız bir devlet statüsü kazandı. 1932'de devletin adı "Suudi Arabistan Krallığı" olarak değiştirildi. Abdülaziz ibnu Suud'un krallığı 9 Kasım 1953'e kadar sürdü. Onun arkasından oğlu Suud ibnu Abdülaziz kral oldu. Onun 2 Kasım 1964'te ölümünden sonra yerine kardeşi Faysal ibnu Abdülaziz geçti. Onun 25 Mart 1975'te yeğeni tarafından öldürülmesi üzerine yerine kardeşi Hâlid ibnu Abdilaziz geçti. Onun 13 Haziran 1982'de ölümünden sonra da yerine kardeşi Fehd ibnu Abdilaziz geçti. Fehd ibnu Abdülaziz kardeşleriyle arasındaki saltanat rekabetinde ABD'den destek gördü ve krallığa geçmesinden sonra da ülkeyi tamamen ABD güdümüne soktu. 17 Ocak 1991'de başlayan Körfez Savaşı'nda da ABD'nin öncülüğündeki müttefik kuvvetlere en büyük lojistik desteği Suudi Arabistan verdi.

Suudi Arabistan'ın Körfez krizinde takınmış olduğu tavır Irak'ın yanı sıra Yemen ve Sudan'la da arasının açılmasına yol açtı. Suud yönetimi Yemen'in söz konusu krizde Irak'ın tarafını tutması yüzünden ülkesinde çalışan 1 milyon Yemenliyi sınır dışı etti. Suudi Arabistan'ın Yemen'le ayrıca bir sınır meselesi vardır. Suud yönetiminin Sudan'la ilişkilerinin bozulmasında Sudan'ın Körfez krizinde Irak'ın yanında yer almasının yanı sıra bu ülke yönetiminin İslâmi bir çizgiyi benimsemesinin de etkisi olmuştur. Suud yönetimi Sudan'ın tutumuna bir tepki olarak Güney Sudan'daki ayrılıkçıları fiilen desteklemeye başladı.

Suud yönetimi içerdeki insan hakları ihlalleri ve baskıcı uygulamaları yüzünden çeşitli uluslararası insan hakları kuruluşlarının da hedefi haline geldi. 1993'te sürekli bu tür kuruluşlarla başı dertteydi. Uluslararası Af Örgütü ve daha başka insan hakları kuruluşları bu ülkedeki insan hakları ihlalleriyle ilgili oldukça kabarık raporlar yayınladılar.

Ülkedeki despotik kralliyet rejimine ve insan hakları ihlallerine karşı tepkiler son yıllarda iyice su yüzüne

çıkılmaya başladı. Bu yüzden çeşitli üniversitelerde ve bakanlıklarda görevli aydınlar 1993 Mayıs'ında bir bildiri yayınlayarak yönetimi şeriat ilkelerine dönmeye ve şeriatın insanlara sağlamış olduğu hakları güvenceye almaya çağırıldılar. Ancak çok geçmeden bu bildiriye imza atanların hepsi görevlerinden uzaklaştırılarak birçoğu tutuklandı. Buna rağmen üniversite çevrelerindeki rahatsızlık devam etti ve aynı yılın Ağustos ayında 60 öğretim görevlisi kraldan, tutuklananların serbest bırakılmalarını istedi. Çok geçmeden bazı imamlar ve din alimleri de yönetimin baskıcı ve İslâm'a aykırı uygulamalarından duydukları rahatsızlığı dile getirdiler. Bu gelişmeler üzerine de çok sayıda imam görevden uzaklaştırıldı ve birçoğu tutuklandı. Yönetim şimdilik kendisine yönelik tenkitleri ve tepkileri zorla susturmaya çalışıyor. Ancak bu metodun uzun vadeli bir çözüm olmayacağı, gittikçe yaygınlaşan rahatsızlığın ileride ciddi bir patlamaya yol açmasının ihtimal dahilinde olduğu görülüyor.

Ekonomisi:

GSYİH: \$310.2 milyar

GSYİH – reel büyüme: %5

Kişi Başına Düşen Milli Gelir: \$12,000

GSYİH – sektörel bileşim: Tarım: %4.2 Sanayi:% 67.2 Hizmet:% 28.6

Enflasyon oranı:% 0.8

İş gücü:

İş gücü – sektörel dağılım: Tarım: % 12 Sanayi: % 25 Hizmet: % 63

İşsizlik oranı:% 25

Yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranı: veri yok

Bütçe: Gelir: \$104.8 milyar **Gider:** \$78.66 milyar

Sanayi: Ham petrol, petrol artıtımı, petrokimyasallar, çimento, inşaat, gübre, plastik

Tarım ürünleri: Buğday, arpa, domates, kavun, narenciye, koyun eti, tavuk, yumurta, süt

Petrol üretim: 9.021 milyon varil/gün

Petrol tüketim: 1.55 milyon varil/gün

Doğalgaz üretim: 56.4 milyar m küp

Doğalgaz tüketim: 56.4 milyar m küp

İhracat: \$113 milyar

İhracat ürünleri: Petrol ve petrol ürünleri %90

İhracat ortakları: ABD 20.9%, Japonya 15.6%, Güney Kore 9.8%, Çin 5.6%, Singapur 4.2%

İthalat: \$36.21 milyar

İthalat ürünleri: Makine ve ekipman, gıda maddeleri, kimyasallar, motorlu araçlar, tekstil

İthalat ortakları: ABD 9.5%, Japonya 7.7%, Almanya 7.4%, İngiltere 6.2%, Çin 4.4%, Fransa 4.2%

Dış borç: \$34.35 milyar

Türkiye ile İlişkiler:

Türkiye-Suudi Arabistan İlişkileri:

Türkiye ile Hicaz ve Necd Krallığı arasında 3 Ağustos 1929 yılında Dostluk ve Barış Anlaşması imzalanarak diplomatik ilişki kurulmuştur. Türkiye bu anlaşmayla Hicaz ve Necd Krallığı'nın siyasi bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü tanımıştır. Bununla birlikte, Türkiye-Suudi Arabistan (SA) ilişkilerinde 1974 yılına kadar kayda değer bir gelişme olmamıştır. Yalnız, Kral Faysal 1966 yılında Müslüman ülkeler arasında birlik sağlamaya yönelik bir konferans düzenlenmesi çalışmalarını bağlamında Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Bu, SA'dan Türkiye'ye Kral düzeyinde yapılan tek ziyaret olmuştur.

1980'li yıllarda, temelde, Türkiye'nin petrol ihtiyacını güvenli ve elverişli koşullarda sağlamaya yönelik arayışları ve Başbakan Özal'ın SA'a karşı olumlu yaklaşımı nedeniyle ilişkilerde bir sıçrama yaşanmıştır. Bu durum kendini karşılıklı ziyaretler ve ticaret hacminde göstermiştir. 1984 yılında Cumhurbaşkanı Evren, 1985 yılında da Başbakan Özal SA'ı ziyaret etmişlerdir. SA tarafından da 1984 yılında Velihaht Prens Abdullah Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Türkiye SA'a yönelik ihracatını arttırırken müteahhitlik hizmetleriyle de bu ülkede kendini göstermeye başlamıştır.

İki ülke arasındaki ilişkilerde üçüncü bir ilerleme 1990-91 Körfez Savaşını izleyen dönemde olmuştur. Türkiye'nin Irak'a karşı etkin bir tavır alışı SA'da memnuniyetle karşılanmış ve dış ilişkilerde iki ülke arasında ortak bir payda yaratmıştır. 1993 yılında Başbakan Süleyman Demirel SA'ı ziyaret etmiştir. SA Türkiye'nin savaş nedeniyle uğradığı kayıpları gidermek üzere 1,2 milyar Dolar tutarında petrol hibe etmiş, ayrıca Türk Savunma Fonuna da 1 milyar Dolar karşılığı petrol katkısı yapmıştır.

2002 yılında yaşanan Ecyad Kalesi krizinin siyasi ilişkiler üzerinde olumsuz etkisinin ardından, 2003 yılında Suudi Arabistan'ın Türkiye'yle ilişkileri normalleşmiş ve gelişme eğilimine girmiştir. Bunda iç siyasi ve bölgesel gelişmelerin önemli bir rolü olmuştur.

Suudi Arabistan'ın 2003 yılında içeride El Kaide menşeli terörle çetin bir mücadeleye başlaması, bu bağlamda dinsel aşırılığa karşı tavır alması, Türkiye'ye bakışında olumlu bir değişime yol açmıştır. Sonuç olarak Türkiye ve Suudi Arabistan'da meydana gelen bu siyasi gelişmeler her iki ülkeyi birbirine yaklaştırmıştır.

Öte yandan, ABD'nin Irak'a müdahalesi Türkiye ve Suudi Arabistan'da kaygı yaratmış ve her iki ülkenin de bu konuda benzer tutum içinde oldukları görülmüştür. Sayın Bakanımız (Başbakan sıfatıyla), Irak konusunda komşu ülkeler arasında ortak tutum oluşturmaya yönelik girişimimiz bağlamında 2003 Ocak ayında Suudi Arabistan'ı ziyaret etmiş ve Veliht Prens Abdullah'la yararlı görüşmeler yapmıştır. Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Prens Saud İstanbul'da düzenlenen komşu ülkeler toplantısına katılmıştır. Sayın Bakanımız da aynı oluşumun 2003 Nisan ayında Riyad'da yapılan oturumuna iştirak etmiştir.

Sayın Bakanımız'ın 2003 Ocak ayında Riyad'ı ziyaretinde yapılan görüşmelerde, ikili ilişkileri geliştirme arzusu en üst düzeyde ifade edilmiştir. Bu bağlamda karşılıklı ziyaretler gerçekleştirilmesi vurgulanmıştır. Bunun sonucu Şubat ayında Suudi Arabistan'la DTÖ Pazara Giriş Protokolü imzalanmış, Devlet Bakanı Sayın Kürşad Tüzmen 7-11 Mart 2003 tarihlerinde Suudi Arabistan'ı ziyaret etmiştir.

8inci dönem KEK toplantısı 17-19 Mayıs 2004 tarihlerinde Cidde'de Maliye Bakanı Sayın Kemal Unakıtan ve Suudi Arabistan Ticaret ve Sanayi Bakanı Dr. Haşim Yamani'nin eşbaşkanlıklarında yapılmıştır.

Son olarak, SA Dışişleri Bakanı Prens Saud Al Faisal 21-22 Nisan tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiş, Sayın Bakanımız 31 Mayıs tarihinde Cidde'ye giderek Sayın Başbakanımızın bir mesajını Veliht Prens Abdullah'a iletmiştir.

Türkiye-Suudi Arabistan Ekonomik İlişkileri

I. ÜLKE EKONOMİSİ

Suudi Arabistan ekonomisinin can damarını petrol oluşturmaktadır. 1971 yılından bu yana en büyük petrol ihracatçısı ülke sıfatını taşıyan ve OPEC'de lider konumda bulunan Suudi Arabistan, gelirinin % 95'lik bölümünü petrolden sağlamaktadır.

Yeryüzünde ispatlanmış petrol rezervlerinin % 26'sına sahip olan Suudi Arabistan'ın petrol gelirleri, GSMH'sinin %40'ını, bütçesinin %75'ini, ihracatının ise %90'ını oluşturmaktadır. 2002 yılında petrol fiyatları bütçe tahmininde esas alınan 17 Dolar'ın üzerinde ortalama 24 Dolar civarında gerçekleşmiştir.

Suudi Arabistan GSMH bakımından Arap dünyası içinde birinci sırada yer almakta olup, Suudi ekonomisi 2002 yılında %0.7 büyümüş, enflasyon %0.4 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık 3.5 olan nüfus artış hızını telafi edemeyen düşük büyüme hızı nedeniyle kişi başına düşen milli gelir düşme eğilimindedir. 2002 yılında kişi başına düşen milli gelir 8.424 Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik, coğrafi, teknik ve ekolojik nedenlerle SA su ihtiyacını kendi kaynaklarından sağlama konusunda güçlükler içinde bulunmaktadır. SA'nın tarım, şehirleşme, sanayileşme ve nüfus artışına bağlı olarak su tüketiminin daha da artması beklenmektedir. Mevcut durumda tüketimini deniz suyu arıtma, yeraltı kaynakları ve barajlar yoluyla sağlayan SA'nın ileride su ithal etmesi kaçınılmaz görülmektedir. Özellikle 1980 sonrası başlatılan tarımsal üretim hamlesinin stratejik öneme sahip yenilenemeyen yeraltı sularının tükenmesi sonucunu doğurabileceğine işaret edilmektedir.

Suudi Arabistan'a ihracatımızın bileşiminde hububat, meyve-sebze, kimyasallar, kauçuk, kağıt-karton, alçı ve çimento, cam ve cam eşya, otomotiv, makine, hazır giyim ve tekstil ön plana çıkmaktadır. Karşılaştırmalı üstünlüğümüzün bulunduğu bu alanlardaki payımızı, tanıtım, dağıtım ve pazarlamaya daha fazla ağırlık vermek, muhakkak yerel firmalarla ortaklıklar kurmak ve gerekirse ortak üretim gibi yollara başvurmak suretiyle artırmamız hedeflenmelidir.

Türk-Suudi İş Konseyi Kuruluş Anlaşması 11 Ekim 2003 tarihinde Riyad'da Konseyin Türk tarafı Eşbaşkanı Ömer Kılınc ile Suudi Odalar Konseyi Başkanı Abdurrahman Al Jeraisy tarafından imzalanmıştır.

Türk-Suudi İş Konseyi'nin ilk toplantısı 18 Ocak 2004 tarihinde, Sayın Başbakanımızın Cidde Ekonomik Forumu vesilesiyle Cidde'yi ziyareti sırasında gerçekleştirilmiştir.

VIII. KEK toplantısı 17-19 Mayıs 2004 tarihlerinde, Maliye Bakanlığımız ve Dış Ticaret Müsteşarlığımızdan heyetlerin katılımıyla Cidde'de gerçekleştirilmiştir. Toplantının gündem maddeleri arasında Arar sınır kapısının Türk ihracatçıları tarafından kullanılması, su satışı, kesilmiş et ve canlı hayvan ihraç yasağının kaldırılması, turizm işbirliği, Suudi Arabistan'daki Türk işçilerinin ve firmalarının sorunları gibi konular yer almıştır.

İLİŞKİLERİMİZİN AHDİ DURUMU

1. İmzalanan Anlaşmalar:

- Ticaret Anlaşması: 1 Mayıs 1974 tarihinde Riyad'da imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir.
- Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması: 1 Mayıs 1974 tarihinde Riyad'da imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti ile Suudi Arabistan Krallığı Arasında İki Akit Devletin Hava Taşımacılık Teşebbüslerinin Faaliyetleri Dolayısıyla Alınan Vergilerde Karşılıklı Muafiyet Anlaşması: 11 Ocak 1987 tarihinde imzalanmış, hükümleri ise 1 Ocak 1989 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır.
- Türkiye-Suudi Arabistan Altıncı Dönem Ekonomik İşbirliği Karma Komisyonu Mutabakat Zaptı 19 Nisan 1992'de Riyad'da imzalanmıştır.
- Türkiye-Suudi Arabistan Karma Ekonomik Komisyonu VII. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı 24 Mayıs 2000 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.
- Türk-Suudi İş Konseyi Kuruluş Anlaşması 11 Ekim 2003 tarihinde Riyad'da Konseyin Türk tarafı Eşbaşkanı Ömer Kılınc ile Suudi Odalar Konseyi Başkanı Abdurrahman Al Jeraisy tarafından imzalanmıştır.

2. İmza veya Müzakere Aşamasındaki Anlaşmalar:

İki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi için, hukuki ve kurumsal altyapının güçlendirilmesi; Kara Ulaştırma, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi ve Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması gibi anlaşmaların sonuçlandırılması, ticari ve ekonomik ilişkilerimizin ahdi çerçevesinin tamamlanması bakımından önem arz etmektedir.

- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YTKK) Anlaşması: - Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) Anlaşması
- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması
- Türkiye-Suudi Arabistan Veterinerlik Anlaşması
- Türkiye-Suudi Arabistan Gümrük Anlaşması
- DTÖ İkilî Pazara Giriş Anlaşması
- TSE ile Suudi Standartlar Örgütü (SASO) Arasında Standardizasyon Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı

Kaynaklar:

Wikipedia : www.wikipedia.org

CIA World Fact Book: <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/>

T.C. Dışişleri Bakanlığı: www.mfa.gov.tr

Ülkeler Rehberi: www.ulkeler.net

www.vahdet.com.tr

www.sesrtcic.org

Bu kitapçık elyazmasi.org tarafından hazırlanmış olup, bilgilerin bir kısmı tahminidir. Herhangi bir sorunuz, sorunuz olduğunda ya da yanlış bir veri gördüğünüzde lütfen iletisim@elyazmasi.org 'a e-posta atın.